



Radio-vestnik



Leto II. št. 29.

27. in 28. marec 1944.

Cena 1 lira.

27. MAREC - OBLETNICA UPORA NARODOV JUGOSLAVIJE
IN PRIČETEK NAŠE JUNAŠKE BOJBE ZA SVOBODO.

Danes, dne 27. marca praznujejo narodi Jugoslavije in z njimi vsi svobodoljubni narodi sveta, posebno narodi Sovjetske Zveze, Anglije, Amerike, pa tudi mnogi drugi, dan, ko se je Jugoslavija junaško uprla sramotnemu izdajalskemu početju svoje protinarodne vlade in uničila sramotni pakt, s katerim je takratna vlada Jugoslavije hotela prodati za južev denar, čast in kri jugoslovanskih narodov, da bi mogel krvavi Hitler preko naše svete zemlje in s pomočjo naših prirodnih bogastev in končno celo s pomočjo naše vojske uničiti svobodo evropskih narodov in se hitro in temeljito pripraviti za pohod proti našim velikim zaveznikom - Rusiji, Angliji in Ameriki. Takrat, pred tremi leti 27. marca 1941. so se jugoslovanski narodi, ko so izvedeli za sramotno izdajstvo svoje vlade, dvignili kot en mož in v stotinah velikih demonstracij prisilili izdajalsko vlado k odstopu. Jugoslovanske narodne množice so takrat pred vsem svetom izpričale svojo globoko antifašistično zavest in svojo politično zrelost. S tistim dnem je pričel težki, a slave polni boj jugoslovanskih narodov za svojo svobodo in za lepšo in srečnejšo bodočnost vsega sveta. Preko prvih razočaranj, ko se je gnala jugoslovanska armada, ki je bila vsa razkrojena od izdajalcev in petkoloncev razbila ob prvih udarcih fašističnih armad, so se jugoslovanski narodi hitro znašli in nadaljevali boj v novi obliki, s povsem novimi političnimi in vojaškimi osnovami - v obliki narodno-osvobodilnega gibanja in narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije, ki jih je kot prvobornitelj za neodvisnost in svobodo priklicala v življenje Komunistična partija Jugoslavije, oziroma posamezne narodne komunistične partije, slovenska, hrvatska, srbska itd. Po težki in trnjevi poti, ki je posebno v prvem obdobju, ko smo še bili slabotni, sovražnik pa neizmerno močan in do skrajnosti krut, zahtevala od narodov Jugoslavije neizmerne žrtve, stojimo danes mi narodi Jugoslavije, s slavo ovenčani, od vseh svobodoljubnih narodov podpirani in kot močna, trdno povezana in dobro organizirana celota na braniku svoje domovine, vodeni od našega TITA, od našega Nacionalnega Komiteta za osvoboditev Jugoslavije, (naše vlade) in našega Antifašističnega Sveta osvoboditve Jugoslavije, (našega parlamenta).

Naša težka pot še ni končana - a vendar, zmaga bo naša, nihče, prav nihče nam je ne more iztrgati iz rok. Danes nam pomagajo zavezniki direktno z orožjem in letalstvom, danes stoji Rdeča armada na Prutu in je od jugoslovanskih tal loči samo še pas rumunskega ozemlja, ki se bo ožil dan za dnem, medtem ko zavezniki s silnimi udarci drobne nemške moči na za padu in pripravljujejo teren za veliko invazijo.

Vse zavezniške radio-postaje so danes posvetile velik del svojih oddaj tej obletnici. Londonski radio in ameriški radio sta imela posebne oddaje, v katerih sta slavila naš junaški boj in med tem predvajali par-

tizanske pesmi, ki so bile v Jugoslaviji posnete na plošče. Londonski radio je včerašnje oddaje zaključil z besedami: "Smrt fašizmu - svoboda na rodu!"

Predsednik angleške vlade, gospod Winston Churchill, je v svojem večerajšnjem govoru v parlamentu izjavil, da je "herojska borba jugoslovanske armade pod vodstvom maršala Tita" daleko izenačila gotove neuspehe, ki so jih zavezniki doživeli v področju Egejskega morja.

Ob priliki obletnice 27. marca je ameriški minister Wallace poslal narodom Jugoslavije poslanico, v kateri izraža občudovanje ameriškega naroda nad junaštvom jugoslovanskih narodov, ki so postali vzor vsem drugim narodom Evrope in sveta.

R D E Č A A R M A D A N A R U M U N S K I M E J I .

Nepopisno veselje je danes zavladalo po vsej Sovjetski Zvezi, ko je maršal Stalin objavil dnevno poverje, da so čete rdeče armade v svojem zmagovitem pohodu dosegle zapadno državno mejo na reki Prut ter stoje na 85 km široki fronti na rumunski meji!

Nadalje naznanja današnje sovjetsko uradno poročilo, da so čete I. Ukrajinske armade osvobodile nadaljnjih 100 krajev v Kermenjec-Podolski in Vinicki oblasti in po večdnevni boj popolnoma obkolele Tarnopol in Kamenjec-Podolsk. Nemški posadki v teh dveh trdnjavah se še branita, vendar jih sovjetske čete s silnim ognjem in napadi z vseh strani hitro uničujejo in je lahko pričakovati skorajšnjega padca teh mest. Hitro napredujoče čete ukrajinske armade so že prerezale veliko cesto Kamenjec-Podolski-Cernovice in naglo napredujejo proti Cernovicam samim. (Cernovice so glavno mesto Bukovine). Čete II. Ukrajinske armade so po zavzetju Balti še nadalje napredovale in osvobodile nadaljne številne kraje, ter se bližajo velikemu nemškemu oporišču Jasi, kjer se je še nedavno nahajal nemški glavni stan. Pri Nikolajevu so čete III. Ukrajinske armade še nadalje napredovale in se mestu kljub silnim utrdbam, ki so jih Nemci tam izdelali, že čisto približale.

Vsa nemška južna fronta se v paniki umika. Nemci skušajo z ojačenji, ki jih neprestano mečejo v boj, ustaviti rusko prodiranje, a vse zaman! Ker nimajo dovolj lastnih vojakov, sedaj uporabljajo zopet močne rumunske oddelke, ki jih pa sovjetske divizije sproti razbijajo in zapodijo v beg.

Pomni: Rumunska-sovjetska meja leži na Prutu, kjer je dejanska meja med Rumunijo in slovansko Besarabijo, ki je bila leta 1940 zopet združena s Sovjetsko Rusijo, potem ko je imela Rumunija 20 let zasedeno, ker si jo je roparsko prisvojila, ko je mlada Sovjetska Rusija bila še slabotna.

Jugoslavija: V vzhodni Bosni še nadalje trajajo težki boji proti močnim sovražnim silam, posebno na odseku pri Bjelini. Naš VI. korpus že več dni napada nemške divizije, ki se gibljejo proti adžarski. V bojih s 379 nemško divizijo je bilo pobitih 150 Nemcev. Na progi Beograd-Zagreb je v teku sistematičnih napadov na nemški promet uničenih 4 lokomotive, 33 vagonov, 19 avtomobilov in kamionov, 3 tanki, 2 oklopna avtomobila ter 90 konjev. Na progi rijedor-Danjaluka sta bili v boju uničeni 2 oklopni lokomotivi. Nadalje je II. bosanska brigada v bojih uničila vlak s 36 vagoni ter zajela obilen vojni plen. V Hercegovini je naša I9 divizija v bojih pobila preko 40 nemških vojakov in oficirjev. En naš oborožen parnik je ob dalmatinski obali potopil nemško motorno ladjo.

RSJ poroča dalje: V južno-ameriški državi Čile se je osnoval odbor, ki si je nadel nalogo organizirati čim uspešnejšo pomoč naši narodno-osvobodilni vojski. Ta komitet, ki so ga sestavili jugoslovanski izseljenci v Čile, je poslal vladam zavezniških držav poslanice, v katerih zahteva, da zavezniki nemudoma priznajo našo vlado pod predsedstvom maršala Tita.



- 3 -

ITALIJA: Na italijanskih fronti nobenih izprememb. Zavezniško letalstvo je ves dan, pa tudi ponoči močno napadalo nemške prometne zveze in oporišča. Letalska vojna: Včeraj podnevi je zavezniško letalstvo ves dan srdito napadalo holandska in belgijska letališča ter industrije v Franciji. Ponoči pa so močni oddelki zavezniških letal močno bombardirali zapadno Nemčijo, posebno Essen in Hannover, kjer se nahajajo velike nemške vojne tovarne. Povzročeni so bili veliki požari in razdejanja. V Italiji so zavezniki osredotočili svoje napade na železniška križišča in proge, ki vodijo iz Italije v Jugoslavijo, da bi tako ovirali gibanja nemških čet. Napadeni so bili Rimini, Vicenca, pa tudi Reka in letališča severnozapadno od Benetk.

RAZNE VESTI: Včeraj je v britanskem parlamentu govoril gospod Churchill, ki je med drugim dejal: "Sovjetska armada je s svojim zmagovitim bojem čoprinesla glavni delež k uničenju nemške armade in je v ofenzivah poslednjih mesecev zlomila duna nemške armade."

Slovaški partizani so vedno bolj delavni - prihajajo poročila o njihovih uspešnih napadih na nemške transporte.

Vesti 28. marca.

NAŠE ČETE ZAVZELE OTOK HVAR. - RUSE ŽE PRODRLE V NIKOLAJEV. - HITRO PRODIRANJE PROTI ČERNOVICAM. - 1500 LETAL JE VČERAJ NAPADLO NEMSKA LETALIŠČA.

Jugoslavija: V Vzhodni Bosni so naše čete na več odsekih prešle v ofenzivo in zazvajajo sovražniku velike izgube. S tem je nemške ofenziva, ki je pred nekaj dnevi bila podvzeta z velikimi silami izgubila svoj prvotni zagon in iniciativa prehaja zopet na stran naše vojske. Danes je bilo uradno objavljeno, da so čete VI. divizije po večdnevni bojih ob podpori zavezniškega letalstva zavzele velik dalmatinski otok Hvar. Proga Zagreb-Beograd je bila zopet prekinjena in sta bila razbita 2 vlaka. Promet je vsled tega stal 17 ur. V Hercegovini je bilo v poslednjih bojih pobitih 72 Nemcev. Pri napadu na neko nemško kolono je bilo zajetih 20 nemških vojakov.

VZHODNA FRONTA: Sovjetske čete so že prodrle v Nikolajev, kjer se vrše poulični boji. Sovjetske čete se danes po poslednjih poročilih nahajajo samo še 8 km od Černovic, prestolice Bukovine. V Rumuniji vlada nepopisna zmeda radi hitrega ruskega prodiranja, ki ga Nemci nikakor ne morejo ustaviti. Danes so prednji sovjetski oddelki samo še 14 km od Jasi, velikega nemškega oporišča. V Tarnopolu so v roku poulični boji. Včeraj je R.A. osvobodila večsto krajev, med njimi številna večja naselja in železniške postaje. Nemci puščajo za sabo ogromne množine vojnega materiala, ki se kopiči v sovjetskem zaledju, ker radi velikega blata ni mogoče transportirati težkega orožja. Ob cestah, ki vodijo v Bukovino in Moldavijo ležijo nepregledne množine kamionov, topov in raznih vozil, natrpanih z raznovrstnim vojnim materialom. Železniške postaje so prepolne vlakov, ki so zaostali in padli v plen rdeči armadi.

Letalska vojna: Zavezniško letalstvo je včeraj podnevi s preko 1500 letali bombardiralo nemška letališča v Franciji in Belgiji. Ponoči pa so zavezniki zopet napadli zapadno Nemčijo. V Italiji so letala zaveznikov včeraj izvršila 1300 poletov, bombardirala številne kraje, kjer se nahajajo nemški vojaški objekti. V Franciji so včeraj bombardirali cel pas letališč od severne Francije pa do Španske meje.

Razne vesti: Danes je bilo objavljeno, da so v Rimu ustrelili 320 rimskih meščanov, kot maščevanje zato, ker je bilo pred nekaj dnevi pobitih 32 gestapovcev. Nemci so objavili, da bodo za vsakega Nemca pobili 10 Italijanov.

Londonski listi poročajo, da se v Italiji v posebnih taboriščih vežba več tisoč bivših italijanskih vojakov, internirancev in kaznjencev - Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so bili osvobojeni od zaveznikov. Ti naši so narodnjaki sedaj vežbajo v uporabi najmodernejših orožij pod vodstvom:

ruskih, angleških in ameriških oficirjev, ~~nakar bodo vključeni v narodno-~~ osvobodilno vojsko.

Zavezniški vojni poročevalci in tudi sovjetski časopisi se čudijo, kako je mogoče to, da sedaj v dobi spomladanskega blata, ki je v Ukrajini v tem času naravnost nepremagljiva ovira za promet po cestah, sovjetska armada tako hitro napreduje. Sovjetski listi pojasnjujejo, da je ta čudež v zgodovini vojn, delo sovjetskih vojakov, ki s svojo nadčloveško vstrajnostjo vlačijo skozi blato najtežje topove, krčijo napredujočim tankom pot skozi blato, gradijo od Nemcev porušene mostove z neverjetno naglenco in nosijo na hrbtih topovsko municijo na položaje, brodeč po blatu, ki sega čisto do kolen in še čez. Nemški vojak se je zanesel popolnoma na svoje stroje in ko so ti odpovedali je ostal nebogljen in si ne more pomagati - dočim so sovjetski vojaki znali premagati ovire, pred katerimi so odpovedali najmočnejši stroji. To je skrivnost ruskih uspehov v tej pomladni ofenzivi, ki se ji divi ves svet.

V Londonu se je za 27. marca v veliki dvorani "Livingston Hall" vršila proslava obletnice, ko so narodi Jugoslavije odločno nastopili proti izdajalski fašistični vladi. Na koncu proslave v teku katere so vsi govorniki nastopali za maršala Tita in našo narodno vlado pod njegovim predsedstvom in naša narodno-osvobodilna, je bila ob prepevanju partizanskih pesmi razvita velika jugoslovanska trobojnica s partizansko rdečo zvezdo v sredini - trobojnica nove, demokratične in federativne Jugoslavije. S tega zborovanja so bile poslane pozdravne brzojavke maršalu Titu, Stalinu, Churchillu in Rooseveltu, v poslednjih so zahtevali udeleženci proslave, da demokratične države priznajo nacionalni komitet za osvoboditev Jugoslavije pod predsedstvom Tita kot edino zakonito vlado, ki je bila izvoljena in odobrena od velike večine jugoslovanskih narodov.

RSJ poroča, da se v Italiji, ki je že osvobodjena od zaveznikov, nahaja še kakih 40.000, večinoma Slovencev in Hrvatov, bivših italijanskih vojakov, ali žrtev fašističnega terorja - internirancev ali političnih kaznjencev. Jugoslovanska vlada v domovini zahteva od zaveznikov, da vsem tem rojakom omogoči čimprej vrnitev v domovino in jim da tako možnost, da se bodo v vrstah narodno-osvobodilne vojske borili za svobodo svoje domovine. Vedno večje je število pism teh naših rojakov, ki se javljajo poveljstvu narodno-osvobodilne vojske Jugoslavije in želijo biti borci ter pomagati pri osvoboditvi naše domovine. Kakor smo že poročali, so zavezniki tej naši zahtevi ugodili in že v posebnih taboriščih vežbajo tisoče naših rojakov v uporabi najmodernejšega orožja.

Nemci so nam zasedbo Madžarske naredili veliko uslugo. Madžarski vojaki, ki so se preje srdito borili proti naši NOV, sedaj v vedno večjem številu prehajajo na našo stran. Poleg vojakov se pridružujejo naši vojski tudi madžarski aktivni oficirji, ki so spoznali, da so bili od Nemcev grdo prevarani. Po vsej Madžarski se že organizira odpor, tajne madžarske radio-postaje pozivajo vojake in oficirje, da naj se pridružijo naši NOV, ali pa tvorijo lastne partizanske odrede. Gestapo in njeni plačavci po deželi že izvajajo teror in napirajo ljudi v množicah. Bivši madžarski predsednik vlade Kallay se je pred gestapom zatekel v turško poslaništvo, kjer je za prosil za zaščito.

Kakor poročajo švedski dopisniki iz Berlina, včeraj še niso bili pogaseni nekateri veliki požari, ki so bili povzročeni ob poslednjem velikem bombardiranju pretekli petek.

Spart fašizmu - svobodo narodu !